

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قانون بیمه بیکاری

تهیه شده توسط تیم حسابگران

ماده ۱- کلیه مشمولین قانون تامین اجتماعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند مشمول مقررات این قانون می باشند.

تبصره - گروه های زیر از شمول مقررات این قانون مستثنی هستند :

۱- بازنشستگان و ازکارافتادگان کلی.

۲- صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری.

۳- اتباع خارجی.

ماده ۲- بیکار از نظر این قانون بیمه شده ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده کار باشد.

تبصره ۱- بیمه شدگانی که به علت تغییرات ساختار اقتصادی واحد مربوطه به تشخیص وزارتخانه ذیربط و تایید شورای عالی کار بیکار موقت شناخته شوند نیز مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۲- بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث قهریه و غیر مترقبه از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و... بیکار می شوند با معرفی واحد کار و امور اجتماعی محل از مقرری بیمه بیکاری استفاده خواهند کرد.

ماده ۳- بیمه بیکاری بعنوان یکی از حمایت های تامین اجتماعی است و سازمان تامین اجتماعی مکلف است با دریافت حق بیمه مقرر، به بیمه شدگانی که طبق مقررات این قانون بیکار می شوند مقرری بیمه بیکاری پرداخت نماید.

ماده ۴- بیمه شده بیکار با معرفی کتبی واحد کار و امور اجتماعی محل از مزایای این قانون منتفع خواهد شد.

تبصره - بیکاران مشمول این قانون کلیه حقوق و مزایا و خسارات مربوطه (موضوع قانون کار) را دریافت خواهند کرد.

ماده ۵- حق بیمه بیکاری به میزان (۳٪) مزد بیمه شده می باشد که کلا توسط کارفرما تامین و پرداخت خواهد شد.

ماده ۶- بیمه شدگان بیکار در صورت احراز شرایط زیر استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری را خواهند داشت:

الف) بیمه شده قبل از بیکار شدن حداقل (۶) ماه سابقه پرداخت بیمه را داشته باشد. مشمولین تبصره (۲) ماده (۲) این قانون از شمول این بند مستثنی می باشد.

ب) بیمه شده مکلف است ظرف (۳۰) روز از تاریخ بیکاری با اعلام مراتب بیکاری به واحد های کار و امور اجتماعی امادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی و یا مشابه ان اطلاع دهد. مراجعه پس از سی روز با عذر موجه و با تشخیص هیات حل اختلاف تا سه ماه امکان پذیر خواهد بود.

ج) بیمه شده بیکار مکلف است در دوره های کارآموزی و سوادآموزی که توسط واحد کار و امور اجتماعی و نهضت سوادآموزی و یا سایر واحدهای ذیربط با تایید وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می شود شرکت نموده و هر دو ماه یکبار گواهی لازم در این مورد را به شعب تامین اجتماعی تسلیم نماید.

تبصره ۱- کارگرانی که در زمان دریافت مقرری بیمه بیکاری به شغل یا مشاغلی گمارده می شوند که میزان حقوق و مزایای ان از مقرری بیمه بیکاری متعلقه کمتر باشد مابه التفاوت دریافتی بیمه شده از حساب صندوق بیمه بیکاری پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲- مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری جز سوابق پرداخت حق بیمه ، بیمه شده از نظر بازنشستگی ، از کارافتادگی و فوت محسوب خواهد شد.

ماده ۷- مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری و میزان ان به شرح زیر است :

الف) جمع مدت پرداخت مقرری از زمان برخورداری از مزایای بیمه بیکاری اعم از دوره اجرای آزمایشی و یا دائمی ان برای مجردین حداکثر (۳۶) ماه و برای متاهلین یا متکلفین حداکثر (۵۰) ماه بر اساس سابقه کلی پرداخت حق بیمه و به شرح جدول ذیل می باشد :

سابقه پرداخت حق بیمه حداکثر مدت استفاده از مقرری جمعا با احتساب دوره های قبلی

برای مجردین برای متاهلین یا متکلفین

از (۶) ماه لغایت (۲۴) ماه (۶) ماه (۱۲) ماه

از (۲۵) ماه لغایت (۱۲۰) ماه (۱۲) ماه (۱۸) ماه

از (۱۲۱) ماه لغایت (۱۸۰) ماه (۱۸) ماه (۲۶) ماه

از (۱۸۱) ماه لغایت (۲۴۰) ماه (۲۶) ماه (۳۶) ماه

تبصره - افراد مسن مشمول این قانون که دارای ۵۵ سال سن و بیشتر میباشند مادامی که مشغول به کار نشده اند می توانند تا رسیدن به سن بازنشستگی تحت پوشش بیمه بیکاری باقی بمانند.

ب) میزان مقرری روزانه بیمه شده بیکار معادل (۰.۵۵٪) متوسط مزد یا حقوق و یا کارمزد روزانه بیمه شده می باشد. به مقرری افراد متاهل یا متکفل ، تا حداکثر (۴) نفر از افراد تحت تکفل به ازای هر یک از آنها به میزان (۰.۱۰٪) حداقل دستمزد افزوده خواهد شد. در هر حال مجموع دریافتی مقرری بگير نباید از حداقل دستمزد، کمتر و از (۰.۸۰٪) متوسط مزد یا حقوق وی بیشتر باشد.

ج) مقرری بیمه بیکاری از روز اول بیکاری قابل پرداخت است.

تبصره ۱- متوسط مزد یا حقوق روزانه بیمه شده بیکار محاسبه مقرری بیمه بیکاری عبارت است از جمع کل دریافتی بیمه شده که به ماخذ آن حق بیمه دریافت شده در آخرین (۹۰) روز قبل از شروع بیکاری تقسیم بر روزهای کار ، و در مورد بیمه شدگانی که کارمزد دریافت می کنند آخرین مزد عبارت است از جمع کل دریافتی بیمه شده که به ماخذ آن حق بیمه دریافت شده در آخرین (۹۰) روز قبل از شروع بیکاری تقسیم بر (۹۰) در صورتی که بیمه شده کارمزد ، ظرف (۳) ماه مذکور مدتی از غرامت دستمزد استفاده نموده باشد متوسط مزدی که مبنای محاسبه ی غرامت دستمزد قرار گرفته به منزله دستمزد ایام بیکاری تلقی و در محاسبه منظور خواهد شد.

تبصره ۲- افراد تحت موضوع این ماده عبارتند از :

۱- همسر(زن یا شوهر)

۲- فرزندان اناث مادام که ازدواج ننموده و فاقد شغل و حرفه باشند.

۳- فرزندان ذکور که سن آنان کمتر از ۱۸ سال تمام باشند و یا منحصرأ به تحصیل اشتغال داشته و یا طبق نظر پزشک معتمد سازمان تامین اجتماعی ، از کارافتادگی کلی باشند.

۴- پدر و مادر که سن پدر از (۶۰) سال متجاوز باشد و یا طبق نظر پزشک معتمد سازمان تامین اجتماعی از کارافتاده کلی باشند و در هر حال معاش آنان منحصرأ توسط بیمه شده تامین گردد.

۵- خواهر و برادر تحت تکفل در صورت داشتن شرایط مربوط به فرزندان اناث و ذکور، مذکور بندهای (۲) و (۳) این تبصره.

تبصره ۳- دریافت مقرری بیمه بیکاری مانع از دریافت مستمری جزئی نمی گردد.

تبصره ۴- در صورت بیکاری زوجین فقط یکی از آنان (زن یا شوهر) محق به استفاده از افزایش مقرری به ازای هر یک از فرزندان خواهد بود.

تبصره ۵- بیمه شده بیکار و افراد تحت تکفل، در مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری از خدمات درمانی موضوع بند های "الف" و "ب" ماده (۳) قانون تامین اجتماعی استفاده خواهند کرد.

تبصره ۶- مقرری بیمه بیکاری مانند سایر مستمری های تامین اجتماعی از پرداخت هر گونه مالیات معاف خواهد بود.

ماده ۸- در موارد زیر مقرری بیمه بیکاری قطع خواهد شد.

الف) زمانی که بیمه شده مجدداً اشتغال به کار یابد.

ب) بنا به اعلام واحد کار و امور اجتماعی محل و یا نهضت سواد آموزی و یا سایر واحد های ذیربط از طریق وزارت کار و امور اجتماعی، بیمه شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره های کار آموزی یا سواد آموزی خودداری نماید.

ج) بیمه شده بیکار از قبول شغل تخصصی خود و یا شغل مشابه پیشنهادی خودداری ورزد.

د) بیمه شده بیکار ضمن دریافت مقرری بیمه بیکاری مشمول استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتادگی کلی شود.

ه) بیمه شده به نحوی از انحاء با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار مربوطه اعاده گردد.

تبصره ۱- در صورتی که پس از پرداخت مقرری بیمه بیکاری محرز شود که بیکاری بیمه شده، ناشی از میل و اراده او بوده است کارگر موظف به استرداد وجوه دریافتی به سازمان تامین اجتماعی خواهد بود. مشمولین بند (ه) این ماده نیز مکلف به بازپرداخت مقرری بیمه بیکاری دریافتی، به سازمان مذکور می باشند.

تبصره ۲- چنانچه بیمه شده بیکار اشتغال مجدد خود را مکتوم داشته و مقرری بیمه بیکاری را دریافت کرده باشد، ملزم به بازپرداخت مقرری دریافتی از تاریخ اشتغال خواهد بود.

تبصره ۳- دریافت کمک هزینه حین کارآموزی مانع استفاده از مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.

ماده ۹- کارفرمایان موظف اند با هماهنگی شورای اسلامی و یا نمایندگان کارگران ، فهرست محللهای خالی شغل را که ایجاد می شوند به مراکز خدمات اشتغال محل اعلام نمایند. محللهای شغلی مذکور (به استثنای رده های شغلی کارشناسی به بالا) منحصرآ توسط مراکز خدمات اشتغال و با معرفی بیکاران تامین گردد.

تبصره ۱- دولت مکلف است همه ساله از طریق سیستم بانکی و منابع اعتباری سازمان تامین اجتماعی و با استفاده از اعتبارات قرض الحسنه ، طرح های اشتغال زای مشخصی را جهت اشتغال به کار بیکاران مشمول این قانون در بودجه سالانه کشور پیش بینی و راسا یا از طریق شرکت های تعاونی و یا خصوصی و با نظارت وزارت کار و امور اجتماعی به مورد اجرا گذارد.

تبصره ۲- بیکاران مشمول این قانون در اخذ پروانه های کسب و کار و موافقت اصولی و تاسیس واحدهای اقتصادی از وزارتخانه های صنعتی ، کشاورزی و خدماتی با معرفی وزارت کار و امور اجتماعی در اولویت قرار خواهند داشت.

تبصره ۳- سازمان آموزش فنی و حرفه ای وزارت کار و امور اجتماعی مکلف است همزمان با اجرای قانون بیکاری ، آموزش مهارت های مورد نیاز بازار کار و نیز بازآموزی و تجدید مهارت کارگران تحت پوشش بیمه بیکاری موضوع بند "ج" ماده (۷) این قانون را در مراکز آموزش فنی و حرفه ای و یا مراکز آموزش جوار کارخانجات فراهم نماید. هزینه های مربوط از محل مربوط اعتبارات حساب صندوق بیمه بیکاری مطابق این نامه ای که به پیشنهاد سازمان های آموزش فنی و حرفه ای کشور و تامین اجتماعی تهیه و به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی، و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی خواهد رسید قابل پرداخت است.

تبصره ۴- نهضت سواد آموزی موظف است با همکاری کارفرمایان و وزارتخانه های ذیربط نسبت به تشکیل کلاس های سوادآموزی برای بیسوادان مشمول این قانون اقدام نماید.

ماده ۱۰- سازمان تامین اجتماعی مکلف است حساب های درآمد حق بیمه بیکاری و پرداخت مقرری بیمه بیکاری موضوع این قانون را جداگانه نگهداری و در صورت های مالی خود منعکس نماید و گزارش عملکرد مالی خود را هر سال یک بار به وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و وزیر کار و امور اجتماعی و شورای اقتصادی ارائه نماید.

ماده ۱۱- وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی مجری این قانون خواهند بود.

ماده ۱۲- سازمان تامین اجتماعی مکلف است هزینه های موضوع این قانون را منحصرآ از محل درآمد های ناشی از ان تامین نماید.

هزینه های اداری و پرسنلی هر دو دستگاه مجری قانون به طوری که از (۱۰٪) میزان مقرری پرداختی به بیمه شدگان تجاوز ننماید با تایید وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و وزیر کار و امور اجتماعی تعیین و تخصیص داده می شود.

ماده ۱۳- زمان اجرای این قانون از زمان اتمام قانون آزمایشی بیمه بیکاری (۱۳۵۹/۵/۶) لازم الاجرا است.

ماده ۱۴- این نامه اجرایی این قانون ظرف یک ماه توسط وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر چهارده ماده و بیست و یک تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و ششم شهریور ماه یک هزار و سیصد و شصت و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۹/۷/۱۰ به تایید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی